

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLÍCKE NOVINY
VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠESTNÁST STRANÁCH.

Predplatná cena :
Na celý rok — — 4 koruny — hal.
Na pol roka — — 2 „ — „
Na štvrt roka — — 1 „ — „
Jednotlivé číslo 8 hal.

Zodpovedný redaktor :
Dr. ALEXANDER ERNSZT,
pap. komorník.
Majiteľ a vydavateľ :
JÁN MOLNÁR.

Redakcia a vydavateľstvo :
Budapešť, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám.
*sem sa majú posielat' predplatky, taktiež dopisy do novin
ohlasy a náhodné reklamácie. Ceny ohlasov dľa tarify.
Rukopisy sa nazpak nedávajú.*

Vojna a cirkev.

Jeho Eminencia kardinal, knieža-primas Uhorska, arcib. ostr. dr. Ján *Csernoch* 61. riadne valné shromaždenie Svätoštefanskej Spoločnosti literárnej 18. marca zahájil zvláštnou rečou, v ktorej poukázal na nebezpečia, aké Uhorsku, zvlášte ale našemu náboženstvu hrozia, keby Rusovi, úhlavnému to nepriateľovi našej vlasti, pošťastilo sa zvíťaziť v tejto vojne.

Z veľavýznamnej reči Jeho Eminencie uvádzame len nasledovné úryvky:

«Od tých čias, čo posledný krát mal som príležitosť z tohoto miesta hlas svoj pozdvihnúť ku katolíkom Uhorska, zvlášte svetové udalosti vznikly jedna za druhou neobyčajnou rýchlosťou. Jestvovanie monarchie ohrozujúce zámary, zákernický attentát proti následníkovi trónu, žiarlivosť a ziskuchtivosť veľmocí, nevyrovnaná rôznosť hospodárskych, kultúrnych a iných záujmov, vrhly nás do prúdu svetovej vojny. Veľká bolesť, akú nad hrúzou tejto vojny cítil viditeľná hlava katolíckej cirkvi, povolaný strážca svätového pokoja, svätý otec Pápež Pius X., zlomila jeho srdce a ťažké dedictvo jeho prevzal svätý otec Pápež Benedikt XV.

S kardinálmi katolíckej cirkvi aj ja som bol v Ríme pri lúčení sa so zomrelým Pápežom a pri volbe a nastúpení trónu nového Pápeža. V bezprostrednej blízkosti cítil som bitie srdca tej mohútnej, jedine jestvujúcej organizácie, ktorá všetky národy sveta vzdor bezúzdnej ich nenávisti spojil vie aj počas hroznej vojny o život a smrť, duševnou silou premáha všetky prirodzené a umelé prekážky, ktorej vi-

diteľnou hlavou je Pápež, spájajúci duch ale sám Kristus. Sotva bolo kedy doby, že v cirkve účinkujúca božská sila natolko by sa bola osvedčila, ako práve včul, keď každý ľudský púd a záujem natchýnal len ku rozdvojeniu a keď nad pobúrenými žasťami jedine božská sila zvíťaziť mohla. Ľudské prostriedky vôbec pri tom nemohly spoluúčinkovať. Národy rozdeľujúce energie spočívaly v duchu každého kardinála. Každý má svoju reč, nacionálny svoj ráz a vrelú lásku ku svojej vlasti, precíti všetky aspirácie, urážky, naroky, žalost a radosť svojej vlasti a porozumie im. Cirkev tieto city nevytrela z ich srdca. Po tom ani nesnažila sa, bo to neni jej úlohou. Nemohla sa pokúsiť previesť to násilím, bo nemá k tomu prostriedkov a keby ich aj mala, nevedela by ich upotrebiť zvlášte prítomne, keď každá rovnováha moci zcela je prevrhnutá a keď nič by nebolo osožilo i najlepšie ozbrojené násilie.

Jedine duševnou silou, mocou spoločnej viery, zápasiac s tisícerymi prekážkami a ťažkosťami verejnej premávky, voličov kardinálov celého sveta shromaždila okolo trónu svätého Petra, aby vyvolili toho, čo od Krista Pána obsiahne kľúče kráľovstva nebeského, najvyššiu duševnú moc odpúšťania hriechov a skvostné poverenie, aby vyučoval všetky národy, pásol a viedol všetky stáda Krista, pastiera najvyššieho. Tejto medzinárodnej duševnej moci ochotne holdoval syn každého národa a s radosťou prijal bozk pokoja od nového majiteľa tejto mocnosti. Keď v ohni bojov ľudia vyzliekajú sa i z najživiteľnejších citov človečenstva, vtedy pred celým svetom v skvelej jasnosti stojí tá duševná

moc, výlučne ktorá ohlasuje, že ľudia sú si bratia a dietky jedného Otca, ktorá nevzdala sa všeobecného jej povolania ľudského a nestrannou ostala vo všetkých otázkach, ktoré rozdeľujú národy.

My katolíci Uhorska aj v ostrých bojoch za nacionálne jestvovanie naše, s radosťou a najhlbším holdom vitame moci svätého Petra apoštola dediča Pápeža Benedikta XV. a ubezpečujeme ho o nezklatnej oddanosti a vernosti našej. O spravodlivosti našich bojov presvedčení sme z hĺbin nášeho srdca, nevyhasiteľnou oduševnenosťou až do konca budeme v nich pokračovať a vytrváme až do konečného víťazstva. V obetiach a trápeniach našich potešením nám je viera, nad ktorou cez stáročia strážil a v týchto búrlivých časoch stráži námestník Krista Pána. Otočení nepriateľským svetom dobre nám padá vedieť, že z ďaleka, odkiaľ bodáky a delá trčia proti nám, hlavný najvyšší kňaz katolíckej cirkvi, spoločný otec katolíkov celého sveta, posielal požehnanie nám početnej rodine katolíckeho sveta, nášmu korunovanému kráľovi a vernému jeho ľudu.

Rakovszky poručík.

V päťdesiatomsiedmom roku života, v bojoch za blaho ľudu, sošedivelou hlavou ako poručík dal sa reaktivovať skutočný vnútorný tajný radca, predseda Katolíckej Ľudovej Jednoty, neun vený bojovník kresťanskej ľudovej strany: Štefan Rakovszky.

V časoch pokoja bol bojovníkom, v dobe bojov nemohol sa utiahnúť na pokoj. V dňoch pokoja zmužile zastával svoje miesto ako vodca; neustále bojoval za blaho pospolitého ľudu; vynikal príkladom ako bojovník za slobodu a ústavu krajiny; vysoko ponášal zástavu Katolíckej Ľudovej Jednoty a ťažký meč zmužile zvrátil v politických zápasoch kresťanskej ľudovej strany. V päťdesiatomsiedmom roku života a srdcom mladistvej sily chopil meč svojich predkov a ťiahol — do vojny.

Nevystatoval sa s tým, že ide brániť vlasť. Bez slova, skrovne, plnenie povinnosti prevyšujúcim rozhodnutím, zadal prosbu o zpäťdelenie vojenskej šarže, ktorú nekdý v mladistvom veku

zastával a akonáhle bol reaktivovaný, pospiechal na karpátske bojište.

V nepočetných jeho politických rečiach neomáľal on teda prázdne slová. A keď rečnil za vlasť a ubiedený ľud, čo mal na jazyku, to cítil vždy aj v jeho srdci. Mohol sa utiahnúť a v pokoji očakávať dni pokoja. To neurobil, lež vzal do ruky od svojich predkov sdedený meč, aby nielen v parlamente, lež i na krvavom bojišti, aby zvyklou zmužilosťou i tam obracal ho za blaho krajiny a ľudu.

Cítil, že zvlášte včas nebezpečia podlžný je dobrý príklad dávať druhým. Či tento skutok nemá nás naplňovať nádejou a pevnou dôverou v budúcnosť? Či to nemá tešiť každého v týchto hrozných bojoch hlbokým žiaľom zroneného, keď vidí, že k obrane jeho majetku, jeho detí a rodiny, budúcnosti vlasti do boja ťiahne povolaný vodca ľudu, skutočný vnútorný tajný radca, ako jednoduchý poručík. S úprimnou radosťou hľadíme tomu v ústrety, že z ťažkých bojov proti nášemu úhlavnému nepriateľovi Moskáľovi víťazne a v neporušenom zdraví vráti sa domov a znovu prevezme vodcovstvo ľudu päťdesiatšesťročný, lež mladistvého srdca poručík Štefan Rakovszky.

Udalosti svetovej vojny.

Vojna proti Rusom.

1200 ruských zajatcov.

Úradná zpráva vydaná 13. marca.

V ruskom Poľsku a v západnej Haliči niet zmeny, cez deň bol len delostrelecký boj. Útoky jednotlivých nepriateľských oddelení pri ztratách nepriateľa *všade sme odbili*.

V Karpátoch pozdĺž umelej cesty Cisna—Baligrod boje trvajú ďalej. Jedon vŕšok, o ktorý sa viac dní bojovalo, včera dostal sa do našej moci. Naše čaty jednotlivé časte nepriateľskej posície, jarkovým útokom vyhodily do povetria; vnasledujúcom blízkom boji nepriateľa odbily a **vyše 1200 mužov a viac ôstojníkov zajaly**. Protiútoky Rusov, ktoré sviedli proti našim posiciam na tomto vŕšku a na susedných odsekoch priestoru, ešte v noci pri ťažkých ztratách nepriateľa *sme odbili*.

Na juhovýchodnom haličskom fronte a na okolí Černovic vo všeobecnosti je ticho.

Podmaršall Höfer,
námestník šéfa generálneho štábu

Dalšie zmarenie ruských útokov v Karpátoch.

Úradná zpráva vydaná 14. marca.

V Poľsku a na západnom haličskom fronte všeobecné polozenie sa nezmenilo. Napredovanie nepriateľa pri dolnom toku Nidy, jako i pri Gorlici a odtiaľto na juh po krátkom boji *sme odbili*.

Na početných odsekoch Karpátov **opäť sa zmariely prudké útoky Rusov**, tak na fronte medzi Lupkovským prielazom a užočkým priesmykom, ďalej v doline Opor, kde i v noci trval rozhorčený boj a pri Vyškove **mimo veľmi mnohých ruských ranených ktorí sa nám dostali do rúk, zajali sme vyše 400 Rusov, ktorí sa poddali v boji z blízka.**

Pred posíciami od Dnjestra na juh sa tiež vyvinul boj. Značnou vojenskou silou pechoty nepriateľa zavedený útok následkom najúčinnivejšej palby našich čiat *čoskoro zasekol, potom s veľkými ztratami nepriateľa úplne sa rozpadol*. Ďalej na východ pešo napredujúcu nepriateľskú jazdu opäť sme zpät zahnali.

Podmaršall Höfer,
námestník šéfa generálneho štábu.

Plány Ruska, Anglicka a Francúzska o vtrhnutí do Uhorska.

Köln, 15. marca. O kríze gréckeho ministerstva «Kölnische Zeitung» uverejňuje nasledovnú zprávu «Bascher Nachrichten»-u:

Francúzska armáda, ktorú v severnej Afrike držia na pohotovosti k odvezeniu, bola obetovaná nielen do Turecka, lež i ku vtrhnutiu do Uhorska.

Dvestotisíc hláv počítajúca francúzsko anglická čata v Salonikách mala vystúpiť na breh, aby srbskú armádu natoľko posilnila, žeby proti južnému Uhorsku mohla započat ofensívu. Ku tomuto gréckeho kráľa nebolo možno dostať. Ku vojne proti Turecku by ešte bo býval náklonný, ale proti tomu sa už zprotivil, aby pomáhal v akcii bezprostredne proti Rakúsko-Uhorsku tým, že by Rusku, Anglicku a Francúzsku dovolil slobodný priebeh cez grécke územie.

Na celom fronte odbité ruské útoky.

Úradná zpráva vydaná 15. marca.

Na západnom odseku karpátskeho frontu včerajší deň minul sa pokojnejšie.

Od Užočkého priesmyku na sever začaly sa vážnejšie boje. Tu na poludnie väčšie ruské sily útočily a prišli celkom blízko ku našim posíciam, kde sa za istý čas držaly. Jedným nami popoludní prekvapujúce prevedeným protiútokom, po prudkom boji na celom fronte **odbili sme nepriateľa, medzičím zajali sme 4 dôstojníkov a 500 hláv mužstva.**

Okolo našich posícii na obidvoch bokoch doliny Opor, tiež bol rozhorčený boj. Nepriateľ, ktorý od Stryja pritiahol si väčšie posily, od pár dní opätne s veľkou silou útočil v doline a na výšinách okolo nej. Všetky útoky, ktoré ku tomu smerovali, aby vršky priesmykov

zaujaly, **s najťažšou ich ztrátou sa zmariely**. Včerajší útok, ktorý v našej palbe opäť *úplne sa rozpadol*, vzhľadom na veľkú ztratu, ktorú nepriateľ utrpel, sotva bude možno viac obnoviť. **V tejto bitke zajali sme vyše 1000 ľudí.**

Pri posíciach od Dnjestra na juh bitka ešte stojí. Jedon našimi čatami zavedený protiútok získal priestor; na ostatných odsekoch frontu Rusov sme zpät odtiskli.

V Poľsku a v západnej Haliči byly len delostrelecké boje.

Podmaršall Höfer,
námestník šéfa generálneho štábu.

Nemecká mienka o bojoch v Karpátoch.

Majór Moraht, vojenský spolupracovník «Berliner Tagblatt»-u, o bojoch v Karpátoch píše nasledovne:

Jako sa nám v severnom Poľsku podarila obrana a útok, rakúsko uhorské čaty sa práve tak mohli posilniť na území v západnej Haliči vybojovanom. Keď človek na základe vojenskej historie správne vie posúdiť nemsierne ťažkosti pohybovania sa čiat v Karpátoch, tak príde k tomu výsledku, že ani jedna zimná vojna predošlých časov nemôže preukázať podobnú vytrvalosť v snahe po víťazstve. Rakúsko a Uhorsko práve tak necúvlo pred terajšími ťažkosťami zimnej vojny vo vrchoch, jako sme my necúvli na severe a vo Vogézoch. Jestli dovolíme, že ruské vojenské vodcovstvo vedie podobná snaha po víťazstve, tak je od mesiacov trvajúca obrana a vždy obživujúce sa útočenie menšiny preda len väčším činom.

Novšie úspechy našich čiat na poľskom fronte a v Karpátoch.

Úradná zpráva vydaná 16. marca.

Na poľskom fronte od Sulejova na východ a pri Lopušnom útok silnejšej nepriateľskej pechoty proti našim posíciam *sme odbili*. Práve tak sa zmarielo na okolí Gorlice viac nočných útokov. Počas odbitia týchto útokov naše delostrelectvo celkom z blízka od boku napadlo nepriateľa a *zapríčinilo mu veľmi veľké ztraty*.

V Karpátoch včera na najväčšej čiastke frontu byly len kanónové boje. V našich od Užočkého priesmyku na sever ležiacich posíciach, po udalostinách 14. marca, pomerne panovala tichosť. Nepriateľ v bitkách tohto dňa utrpel ťažké ztraty. Z ruského oddielu prvej čiary *dva bataillonny byly zničené, 11 dôstojníkov a 650 hláv mužstva sme zajali a tri strojové pušky sme ukoristili*. Na vidieku severozápadne od Vyškova naše oddelenia zaujaly jednu výšinu, *zajaly 380 ľudí a aj voči opätovným ruským útokom podržaly svoje vydobité posície*.

Od Dnjestra na juh bitka ďalej stojí. Pokus o napredovanie silných ruských čiat na vrškoch ležiacich južne od Ottynie ku Kolomei v rozhorčených bojoch, ktoré za viac dní trvaly, **za veľkých ztrát nepriateľa sme odbili**. Po príchode novších posil včera nepriateľ na týchto vrškoch opäť napredoval. Popoludní v hustých množstvách trikrát napadli tamojšie naše sily a opäť

utrpeť ťažké ztraty. Meno generála jazdy Dankla nosiaci 53. peší pluk, voči opätovnému útoku nepriateľskej presily hrdinsky ostal na mieste. *Každý útok krvave sme odbili.*

Podmaršall Höfer,
námestník šéfa generálneho štábu.

Položenie v Karpátoch.

Vojenský zpravodajca viedeňského «Reichspost»-u vo svojej zpráve z bojišťa o položení v Karpátoch medzi iným hovorí nasledovné:

Kto na vrchovatom kraji chce byť pánom daktorej cesty alebo železnice, najprv v pravo i v ľavo musí mať široký kus zeme a tento priestor stále musí držať zabezpečený čatami, jakoby stojacimi bočnými strážami. Potrebné je i to, aby vchody a východy vrchových ciest, tieto obľúbené miesta nepriateľa k útokom, tiež silne zabezpečil. Dnes sme natoľko, že ku karpátskym priesmykom vedúce a na území Uhorska nachodiacie sa vchody bez výnimky sú v našich rukách. Bez výnimky pevne držíme v rukách aj vršky priesmykov a menovite na pravom krídle za karpátskymi východami na haličské územie sme postúpili napred. Následkom tohto Karpáty sme celkom zavreli pred nepriateľom, ktorý, aby sa dáko mohol pokúsiť o pretrhnutie, všetko od samého začiatku musí započat. Výnimku tvorí len niekoľko miest vo východných Beskidoch a v západnej častce Lesných Karpátov, kde Rusi ešte držia nie síce vršky priesmykov, lež prístupy ku vrškom na haličskej strane. Dlhým a húževnatým bojom za vrchy zahnatý nepriateľ ešte zúfale napína sily, aby, jestli je možné, predsa len späť potiskol náš síce pomaly, ale vždy napredujúci front. Dosiaľ však žiadon útok Rusov nevedel zmeniť naše úspechy, ba práve naopak, kde vysvitne, že nepriateľ v ztrát plnom útoku oslabil, tam ho naskutku my napadneme a kus zeme mu zas vytrhneme z pod nôh.

Nezdary ruských útokov.

Ruská protiofensíva v Karpátoch zasekla. Na celom karpátskom fronte viedly sa len delostrelecké boje, vyjmúc Vyškovský prielaz, v blízkosti ktorého naše čaty jeden vršok útokom zaujali. V juhovýchodnej Haliči jednotlivé ruské stĺpy trikrát sa pokusily o útok pozdĺž cesty medzi Stanislavou a Kolomeou, ale bez zdaru, lebo sme všetky tri útoky krvave odbili. Práve takýto nezdar stihol aj ostatné pokusy o útok Rusov v západnej Haliči a v Ruskom Poľsku.

Kopenhága, 17. marca. Veľký ruch budí článok časopisu «Ruskij Invalid», ktorý sa sťažuje, že ruskej armáde chýbi duch napádania a prizvukuje, že náklonnosť ku obrane i napriek nadobudnutým zkušenosťiam v nesťastnej vojne s Japonskom ešte vždy je veľmi zakorenená v ruských čatách a tohoto ducha diktuje nedostatok započínania a taktická nejasnosť.

Zadovažujte predplatiteľov pre «Kresťana!»

Ruské nezdary.

Úradná správa vydaná 18. marca.

V Ruskom Poľsku a v západnej Haliči včera sme opäť odbili osihotené nepriateľské útoky.

Na Karpátskom fronte nestala sa významná udalosť. Na okolí Vyškova nepriateľské oddelenia v noci s opätovným napredovaním pokúsily sa o späť zaujatie našimi čatami dobitých posícií. Tieto útoky sa všade zmarily.

Od Dnjestra na juh miestami bojujú. Položenie sa nezmenilo.

Od Černovic na východ napredovanie nepriateľskej pechoty na južný vrch Pruthu v našej palbe čoskoro sa zlomilo.

Podmaršall Höfer,
námestník šéfa generálneho štábu.

Karpátske boje.

Zpravodajca berlinského časopisu «B. Z. am Mittag» z rakúsko-uhorského tlačového stánu nasledovne telegrafoval svojmu časopisu:

Zmena v počasi naskutku zmenila obraz bojov v Karpátoch. Na baligrodskej ceste vydobité zdary rakúsko-uhorských čiat primaly Rusov, aby proti karpátskemu frontu zaviedli nový ohromný útok. Medzičím silnými čatami napredovali ku všetkým priesmykom, ležiacim východne od Lupkovského priesmyku, mysliac si, že budú môcť zadržať koncentrované napredovanie rakúsko-uhorských vojov. Hádam sa ufajú i tomu, že z toho smeru napredovania, ktorý je pre nich zvláštne nebezpečný, môžu odtiahnuť sily. Vo všetkých dolinách, ktoré odbočujú, od železničnej čiary vedúcej od Sanoku na východ, dňa 13. marca silné vojenské stĺpy hodili napred, aby vynútili priechod cez priesmyky. Proti Lupkovskému a Užockému priesmyku, Vyškovskému prielazu a proti priechodu do Oporskej doliny, silne útočili. V tom istom čase v juhovýchodnej Haliči pokúsili sa o ofensívu ktorá by od Nadvorny na sever zaslanované rakúsko-uhorské čaty bola mala späť odtisknúť.

Rusi však nedosiahli žiadneho zdaru, všetky ich útoky, pri ťažkých ztratách sa zmarily. Napredovania Rusov v posledných týždňoch pri Dunajci, Nide a Pilici dokázaly sa byť len demonštráciou. Ačkoľvek sa tam boje i teraz vedú, ruské útoky predsa stávajú sa len s podriadenými silami a ľahko bývajú odbité.

Na okolí Dunajca silná palba kanónov zpusťošila so pár petrolejových rafinerií. V Marijanpoli veľké pramene nafty petrolejových rafinerií sa zapálily. Stĺpy plameňa mohutných rezervárov za viac dní osvetľovaly front Rusov. Na území Grybov—Gorlice, kde sa Rusi pokúsili o späťzaujatie odobraných im opevňujúcich diel tábora, jednu prednú dávnejšiu posíciu im vzali. Prirodzene všetky tieto vojenské operácie v porovnaní s obrovskými bojami v Karpátoch, majú význam len druhej triedy. Rozhodnutie možno očakávať od tých udalostí, ktoré sa

dejú na haličskej strane tohto vrchovateho kraja. Rusi sem hádzu všetky svoje čaty, ktoré z prostrednej a severovýchodnej Haliče môžu odtiahnuť. V Lembergu už sotva je ruského vojska, ba aj z armády, ktorá oblieha Przemysl, odtiahli bataillony. Toto robí pochopiteľným, že kde berú Rusi aj napriek mimoriadne veľkým ztratám nové sily k pokusom o offensívu.

Ruská zpráva o ich ztratách v Karpátoch.

Rotterdam, 18. marca. Z Petrohradu oznamujú: Posledná zpráva ruského vojenského vodcovstva silne prizvukuje strašné únavy karpátskych bojov.

V Karpátoch — tak znie posledná ruská úradná zpráva — pre ruskú offensívu polozenie je nanajvýš ťažké. Vojaci stoja v posiciach, ktoré sú vo vysokom sňahu jedna nad druhou postavené, ale od nepriateľskej palby utrpia ťažké ztraty. Len vojaci so ski sa môžu ľahšie pohybovať.

Položenie Przemyslu.

Berlinský «Nationalzeitung» z ruskej hranice dostal nasledovnú správu:

Vojenski odborní znalci moskovských časopisov zaberajú sa s položením Przemyslu. Prizvukujú, že od dlhšieho času so strany Rusov proti pevnosti nedejú sa väčšie podujatia. Jednotlivé vytrhnutia boli odbité. Ináč vedie sa len delostrelecký boj a koná sa pionirska práca. Všetko poukazuje na to, že ruské vojenské vodcovstvo za istý čas nechce bojovať proti pevnosti, lež radšej ráta na vyhladovanie. Vojenski odborní znalci vystrihajú ruské obecenstvo od tej nádeje, že moderná, znamenite bránená pevnosť tak skoro padne. Osud Przemyslu sa akiste na druhých bojištách rozhodne. Dá sa predpokladať, že sa veľká zásoba potravíných článkov a streliva v pevnosti veľmi zmenšila, ale preto sa Przemysl ešte za veľmi dlhý čas môže udržať.

Zničenie viac nepriateľských kompanií.

Úradná zpráva vydaná 18. marca.

V Karpátoch na vršku od Laborcerévu na západ útok silnejších nepriateľských čiat po krátkom boji s veľkou ztratom nepriateľa sme odbili. **Medzitým zničili sme viac nepriateľských kompanií.**

Práve takto sa zmaril opätovný pokus Rusov v juhovýchodnej Haliči, aby prekvapujúcim napredovaním prevažných síl zaujali jednotlivé oporné body našich posicií. Medzičím sme odbili tieto útoky, ktoré sa všade celkom blízko rozpadly v palbe našich čiat, aj 280 chlapov sme zajali.

Na ostatných čiastkach frontu významnejšia udalosť sa nestala.

Podmaršall Höfer,
námestník šéfa generálneho štábu.

Položenie v Karpátoch.

V Karpátoch pomerne panuje pokoj a boly len delostrelecké boje predných stráž. V Ruskom Poľsku

a v Haliči zvláštnejšia udalosť sa nestala. Väčšie boje vedú sa medzi Pruthou a Dnjestrom od Nadvorny a Kolomei na sever. Od Černovic na sever nepatrné ruské útoky bez ustatia sme odbili.

Nemecko-ruská vojna.

Cúvnutie Rusov za Bobr.

Hlavný válečný stán nemecký dňa 13. marca vydal nasledovnú úradnú zprávu:

Rusi z okolia Augustova a z priestoru odtiaľto na severovýchod ležiaceho utiahli sa za riekou Bobr a pod ochranu kanónov Grodna. Pozdĺž Orzyce, od Prasnyša na severovýchod, jeden útok Rusov sme odbili.

Novšie úspechy nemeckých čiat.

Hlavný válečný stán nemecký 15. marca vydal nasledovnú úradnú zprávu:

Počet ruských zajatcov z bitky svedenej od augustovskej hory na sever vzrástol na 5400.

Od Prasnyša na sever a na severovýchod Rusi s veľkou silou útočili. *Všetky ich útoky sa zmarily, medzičím utrpeli ťažké ztraty.*

Od Vistuly na juh niet zmeny.

Politické sprisahanie v Rusku.

Ako z Kopenhágy oznamujú, v Petrohrade veľký ruch budí zatknutie žandárskeho plukovníka Messojedova, ktorý pred rokmi s predsedom dumy Gučkovom mal súboj. Prekutávanie jeho bydlia trvalo za 20 hodín. Viac vozov listín odviezli na tajnú políciu. Mimo toho stalo sa ešte tridsať iných zatknutí. Na mnohých stranách sú tej mienky, že prišli na stopu veľkého politického sprisahania. Ruské noviny o tejto záležitosti zpočiatku prinášaly dlhé zprávy, teraz ale už ani riadka nepíšu o nej.

Znova 2000 Rusov v nemeckom zajatí.

Hlavný válečný stán nemecký dňa 16. marca vydal nasledovnú úradnú zprávu:

Od Prasnyša na severovýchod, od Orzyca v pravo a v Iavo Rusi útočili. *Všade sme ich odbili*, zvláste o Jednorozek bol rozhorčený boj. **2000 ruských zajatcov ostalo nám v rukách.**

Od Vistuly na juh niet čo oznámiť.

Boj o Ošoviec a Prasnyš.

Zürich, 18. marca. Dva punkty 12. marca vydanej ruskej úradnej zprávy zasluhujú zvláštnejšiu pozornosť. Prvý vzťahuje sa na dobíjanie Ošovieckeho zámku. Rusi oznamujú, že Nemci nad Ošoviec posielajú mnoho lietacích strojov, ktoré vždy hodia bomby. Samé dobíjanie je však také prudké, že počet do zámku vstrelených granátov a bom obnáša viactisíc.

O bojoch okolo Prasnyša, ruská úradná zpráva poznamenáva, že na tomto okolí zakopať sa nemožno, lebo zem je na tvrdo zamrznutá a obe strany bez pri-

Prevážanie ruských zajatcov.

meraných dekungov bojujú jedna proti druhej. Ešte i ťažké batterie ťažko možno skryť pred nepriateľom. Obidve poznámky, tak sa zdá, chcú pripraviť verejnú mienku, že tak pri Ošovieci, jako i pri Prasnyši možno očakávať víťazstvo Nemcov.

Zas 1900 Rusov v nemeckom zajatí.

Hlavný válečný stán nemeckej armády 18. marca vydal nasledovnú úradnú zprávu:

Rusi aj včera bez zdaru pokračovali v útočení proti našim posíciám medzi Pisekom a Orzycem, ako i od Prasnyša na východ. Od Skvy na západ zajali sme 900 a od Skvy na východ 1000 Rusov a ukoristili sme štyri strojové pušky.

Lačný zdar si nadobudly hordy ruských landšturmistov, ktoré smerom ku Memelu vtrhly do najsevernejšieho kúta východného Pruska, zbíjaly, dediny a majetky podpalovali. Na mestá nami zaujatého územia z pokuty vyrúhili sme zaplavenie veľkého odškodného. Za každú dedinu alebo majetok, ktoré tieto hordy na nemeckom území spália, tri dediny alebo majetky odovzdáme za korisť plameňom. Za každú ohňom zapríčinenú škodu v Memeli odpovieme spálením na popol gubernátorských budov sídelných miest šuvalkovskej gubernie a iných gubernin, ktoré sú v našich rukách.

Kresťania, katolíci kupujte len u kresťanov!

Vojna Nemcov proti Francúzom a Angličanom.

Nemecké úradné zprávy.

Nemecký hlavný válečný stán 13. marca vydal nasledovnú úradnú zprávu:

Od Yperna na juh jednotlivé osobité útoky Angličanov ľahko sme odbili.

Ku zpätzaujatiu dediny Neuve Chapelle smerujúci náš útok, ktorý po zpočiatku vydobitých zdaroch natrafil na veľkú anglickú presilu, pre túto príčinu sme nepreviedli. Angličania na tomto okolí vyvinuli veľkú činnosť s vetroplavcami, zpomiedzi ktorých sme pred včerom jedného a včera dvoch sostrelili.

V Champagne boj na jednotlivých miestach opäť sa obnovil. Všetky čiastočné útoky Francúzov pri veľkých ztratách nepriateľa sme odbili. **Medzitým nám 200 zajatcov ostalo v rukách.**

Vo Vogézoch hmla a sňah prekážal válečnú činnosť.

Nemecký hlavný válečný stán 14. marca vydal nasledovnú úradnú zprávu:

So pár nepriateľských lodí včera popoludní z časti mora severne od La Panne-Nieportu bez zdaru páliło na naše posície.

Pri Neuve Chapelle neberúc do ohľadu jeden osi-hotený anglický útok, ktorý sme odbili, boly len delostrelecké boje.

V Champagne Francúzi včera od Souaina na východ a od Le Mesnilu na sever zopakovali svoj čiastočný útok. V ohni našich čiat všetky tieto útoky s ťažkou ztrátou nepriateľa sa rozpadly.

Vo Vogézoch s nastaním lepšieho počasia boj sa opäť započal.

Francúzi teraz už aj v Argonnách upotrebujú nový druh ručných granátov, ktoré sú nato, aby keď vybuchia nakazily povetrie. Vo včerajšej bitke opäť sme ustalili upotrebenie takých výbušných nábojov pechoty, ktoré pri cieľi vzbĺknu plameňom.

Plán Francúzov.

Rotterdam, 15. marca. Dľa zprávy vojenského zpravodajcu časopisu «Daily Mail» plán útočenia Francúzov má ten cieľ, aby pozdĺž tej planiny, ktorá ohraničuje horný tok rieky Aisne, postupne napred potískali svoje posície. V tom páde, jestli toto ich ustávenia bude zdarné, majú ten plán, že štyridsiatimi kilometrami západne koniec urobia neznesiteľnému položeniu pri Reimsi a vyženú nepriateľa z Champagne.

Pálenie padnutých nemeckých vojakov.

Kopenhága, 15. marca. Vo francúzskej vyslaneckej komore predostreli návrh zákona, aby cieľom prekazenia prípadného vypuknutia nákazlivých chorôb mŕtvoly nepriateľských vojakov spálili. Zo zomretých Francúzov, Belgičanov a Angličanov spália len tých, ktorých totožnosť osôb nebude možno ustáliť.

Novšie úspechy Nemcov proti Francúzom.

Hlavný válečný stán nemecký 15. marca o udalostach na západnom biišti vydal nasledovnú úradnú zprávu :

Kúpele Westende včera dve nepriateľské kanónové lode bez zdaru bombardovaly.

Od Yperna na juh proti jednému vršku, ktorý Angličania držia obsadený, zavedený náš útok dobre postúpil napred.

Čiastočný útok Francúzov proti nám v Champagne od Le Mesnilu na sever s ťažkou ztrátou nepriateľa sme odbili.

Vo Vogézoch na jednotlivých miestach bitka ešte stojí.

Peňažné nesnádze francúzskeho vojenského vodcovstva.

Dľa zprávy «Köln. Ztg.»-u francúzske ministerstvo vojny a ministerstvo námorníctva už nevedia svojich veriteľov zákonnou cestou vyplatiť. Toto vysvitá z návrhu, ktorý finančné ministerstvo predostrelo parlamentu a v ktorom žiada predĺženie dosavádnej lehoty platenia vojenského a námornického ministerstva. O tomto návrhu celá francúzska tlač mlčí ako ryba. Ale odôvodnenie návrhu otvorene uznáva, že z riadneho rozpočtu roku 1914. vyplývajúcim posledným zaviazanosťam ani jedno ministerstvo neni vstave zadosť urobiť.

Povolanie vojopovinných na rok 1916.

Parížsky «Matin» oznamuje, že francúzska vláda povolanie vojopovinných na rok 1916. odročila na čas medzi 4. a 16. aprílom.

Uradná zpráva z bojišťa proti Francúzom.

O udalostach na bojišti proti francúzom hlavný válečný stán nemecký 16. marca vydal nasledovnú úradnú zprávu :

Od Yperna na juh posícia Angličanov na vršku pri St.-Eloi, o ktorý sme od včera bojovali, je v našich rukách.

Od Arrasu na severozápad, na južnom úbočí vršku Loretto o jedno vyčnievajúce temeno vršku stojí bitka.

V Champagne viac čiastočných útokov Francúzov v našej balbe s ťažkými ztrátami nepriateľa sa rozpadlo.

Od Beau Sejourna na sever naše čaty od Francúzov vzaly viac zákop.

V Argonnách a na ich východnom kraji vyvinula sa bitka, ktorá ešte trvá.

Vo Vogézoch na jednotlivých miestach ďalej bojujeme.

Millionová armáda Angličanov.

Amsterdamský časopis «Nieuws van den Dag» píše : Pozoruhodné je, že práve v posledné časy málo chyrovať o utvorení nových armád. Nikdy nepočuť hovoriť o tom, že by Kitchenerova druhá polmillionová

armáda už bola hotová. Túžba po troch millionoch akiste ostane len púhou túžbou. V Anglicku sa dnes veci tak majú, že si ľudia myslia, že Anglicko už i tak dosť vykonalo v záujme svojich spojencov a spoliehajú sa na utisknutosť hospodárskeho stavu Nemecka a na šikovnosť diplomacie, aby sa vojna šťastne skončila, jestli by sa Nemcov nepodarilo vyhnať z ich francúzskych a belgických posícií.

Dňa 17. marca hlavný válečný stán nemecký vydal nasledovnú úradnú zprávu :

Od Arrasa na severovýchod o temeno vrchu vyčnievajúceho na južnom úbočí výšiny Loretto vedený boj rozhodol sa v náš prospech.

V Champagne od Perthesu na západ a od Le Mesnila na sever Francúzi cez deň viackrát bez zdaru útočili. Večer od Le Mesnila na sever s väčšími silami započali novší útok. Boj ešte trvá.

Z úbočia ležiaceho od Argonnu na východ od Vauguisa na severozápad Francúzov, ktorí sa tam priechodne boli zahniezdili, zpät sme odbili.

Honvédska predstráž v snahovom plášti.

V Argonnách bitka sa ešte neskončila.
 V Bois de Prettre, od Pont a Moussona na severo-
 západ dva útoky Francúzov sa zmarily.
 Vo Vogézoch boly len delostrelecké boje.

Sila Nemcov.

Kopenhásky časopis «Politiken» píše: Pre vojenských učencov budúcich časoch zaujímavou otázkou bude, že či by Joffre prostriedkom decembra minulého roku bol býval dosť silný, aby s potrebnými obetami prelozil čiaru Nemcov, ktorá vtedy bola o hodne slabšia, ako teraz. Nemecký front je dnes taký silný, že dľa soznania Francúzov potrebný je boj za celý mesiac, jestli taký kus priestoru chcú späť zaujať, ktorý je dva kilometre široký a sedem kilometrov dlhý.

Napredovanie Francúzov proti našej posícii na južnom úbočí vršku Loretto sme odbili.

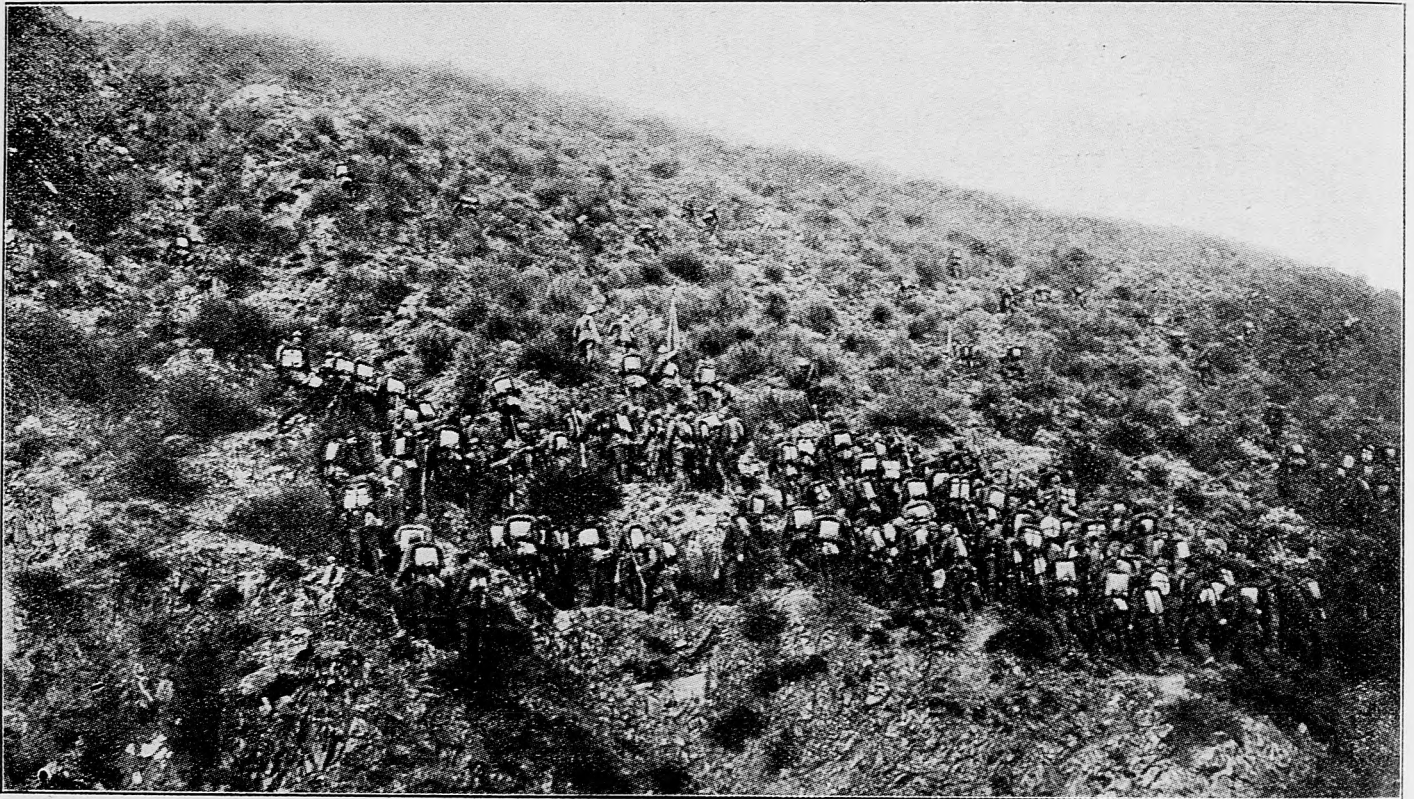
V Champegne od Le Mesnila na sever viac čiastočných útokov Francúzov proti nám protiútokom sme zastavili. Včera večer tiež tam zopakovaný útok Francúzov s ťažkými ztratami nepriateľa sme odbili.

V Argonnách boj včera oslabil.

Francúzski piloti na elsaské otvorené mesto Schlettstadt hodili bomby, z ktorých len jedna dosiahla zdar, ktorá trafila učiteľskú pripravovňu, dve dietky zabila a desať ťažko poranila. Čo odpoveď na toto dnes v noc na zámok Calais hodili sme bomby veľkého kalibru.

Svetovú vojnu zapríčinili Rusi.

Hága, 19. marca. Robotnícka strana anglického

Turecká pechota na kaukazskej hranici.

Válečné trovy Francúzska.

Brüssel, 18. marca. Na dôvernom zasadnutí jedného výboru francúzskej komory finančný minister Ribot podal zprávu o terajších válečných trovách Francúzska, z ktorej zprávy vysvitá, že válečné výdavky vo februári obnášajú 1400 millionov frankov. V ďalších mesiacoch možno očakávať vzrastanie výdavkov, a to tým viac, lebo povolanie pod zbraň ročníkov 1915., 1916. a 1917. bude spojené s novými výdavkami. K tomu treba prirátať i tú pôžičku, ktorú Francúzsko dá Rusku a malým spojencom.

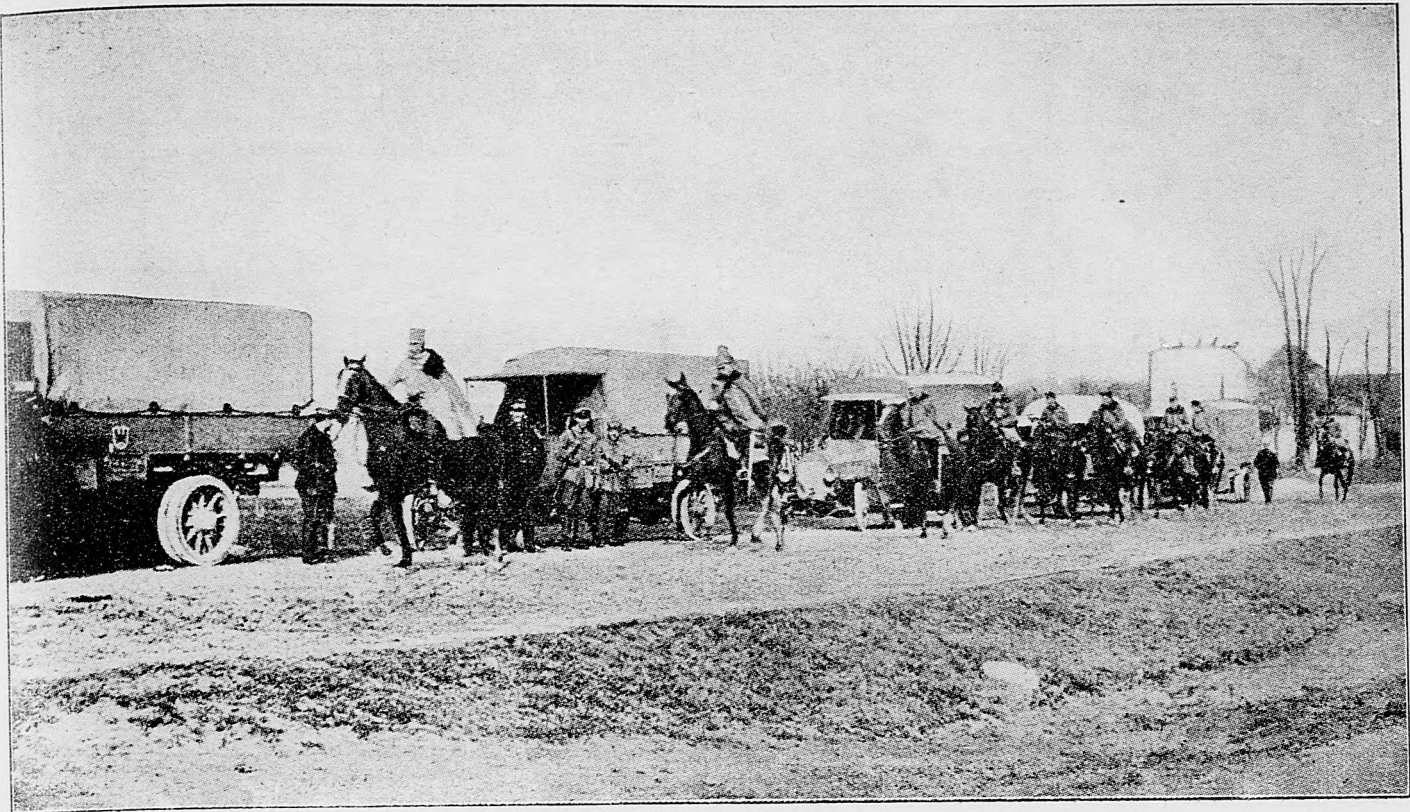
Uradná zpráva.

Hlavný válečný stán nemecký 18. marca o udalostiach na bojišti vydal nasledovnú úradnú zprávu:

parlamentu uzavrela, že v letádoch vysvetlí robotníkom Anglicka príčiny a možné následky vojny. Teraz vyšiel prvý takýto sošit, ktorý hovorí, že jedine Rusko zapríčinilo svetovú vojnu. V sošite ďalej stojí, že Anglicko jeho vláda vohnala do rúk Ruska. Leták vyvolal ohromný ruch a vláda cestou vrchností porobila všetky možné poriadky, aby rozširovanie letáka prekazila.

Anglicku chybí munícia.

Berlinská Reuterova agencia oznamuje: V stredu popoludní na iniciatívu anglickej vlády bol veľký národný kongress robotníkov, na ktorom sa radili o dôrobe väčších zásob munície a zo siedmych robotníkov-vodcov utvorili výbor, ktorý čo rada bude účinkovať pri vláde. Na konferencii Lloyd George povedal krátku reč. Po-

Nemecký potravný oddiel v Karpátoch.

Z karpátskeho bojišťa. Ubytovanie v rusinskom dome.

jednávali aj robotnícke pomery so stanoviska nového plánu vlády, v smysle ktorého by priemysel postavili pod štátnu kontrolu.

Francúzi napínajú posledné sily.

Lyon, 19. marca. «Nouvelliste» oznamuje z Paríža, že tých landšturmistov, ktorých oslobodili zpod vojenskej služby, ale ich lekári na základe nového preskúmania uznali za súcich ku vojenskej službe, assentujú pre armadu. Assentírky sa už započaly a na budúcu sobotu sa i skončia.

Vojna Turecka proti Rusom, Francúzom a Angličanom.

Zpráva hlavného válečného štánu tureckého vydaná 13. marca znie nasledovne:

Na kaukazskom fronte Rusi napadli naše čaty na okolí Artwinu. Ich útok sme odbili. Veľa vojakov sme zajali a jednu strojovú pušku sme ukoristili. Dňa 7. marca útoky Rusov proti vrškom Balikli západne od Artwinu úplne sme odbili a obsadili sme zašiancované posície, ktoré predtým Rusi mali v rukách. V tejto bitke Rusi ztratili 1 dôstojníka a 150 vojakov.

Dnes dve nepriateľské pancierové lode slabo a s dlhými prestávkami bombardovali naše posície pred Kum Kalehom a Šetil Bahrom. 8. marca v noci dve miny hľadajúce lode, ktoré sa chcely sblížiť ku čiare mín pred Smyrnou, narazily na minu a utonuly. Včera nepriateľská flotta za hodinu bombardovala smyrnanské pevnosti, ale bez každého výsledku. Jedon nepriateľský lietací stroj, ktorý sa blížil ku našim opevneniam, palba našich mažiarových kanónov prinútila ku vráteniu sa.

Nový plán Ruska, Francúzska a Anglicka proti Turecku.

Dľa londýnskej zprávy rímskeho časopisu «Tribuna» trojdohoda proti Turecku má v úmysle viesť veľkú expedíciu. Dľa tohoto 150.000 hláv počítujúcu anglicko francúzku armádu v Gallipoli vysadia na breh; 100.000 francúzskych vojakov v Algíri koncentrovali, 4000 Austrálcov v Alexandrii čaká na odchod. Rusko koncentruje 200.000 hláv počítujúcu armádu, ktorá od Bosporu na severovýchod vysadne na breh. Takto sa ufajú, že Carihrad od východu a od západu na suchu i od mora odrazu budú môcť napadnúť a Turecku že vraj budú môcť zasadiť poslednú ranu.

Vojna na mori.

Dekrét francúzskej a anglickej vlády.

Francúzska a anglická vláda vydala dekrét, ktorý obsahuje tie ich poriadky, ktoré porobily proti nemeckému obchodu na mori. Rozumie sa, že obe vlády v dekréte usilujú sa tieto svoje poriadky predstaviť svetu v ľavnejšej barve, ako je nemecká blokáda a prirodzene všetku vinu skladajú na Nemecko. Len to zamlčujú, že

Nemecko ku blokáde Anglie bolo prinútené tými snahami anglickej vlády, že Nemecko vyhladuje a takto ho bude nútiť k pokoju.

Tichosť pri Dardanellách.

Hlavný válečný štán turecký 17. marca vydal nasledovnú úradnú zprávu:

Proti morským užínam, ktorých vchod stráži niekoľko nepriateľských lodí, dnes nestalo sa nič.

Potopené anglické parníky.

Berlin, 18. marca. Reuterova agencia oznamuje, že z tých siedmich anglických parníkov, ktoré dľa sobotnej úradnej zprávy anglickej admirality trafily torpedá, päť utonulo.

Rotterdam, 18. marca. Dľa zprávy «Courant»-u liverpolská plavebná spoločnosť «Hot» oznamuje, že v pondelok tri parníky spoločnosti na ceste do Brestu na 15 morských míľ západne od Havreforta trafily torpedá. Dva parníky utonuly.

Prevážanie čiat prestalo.

Berlin, 18. marca. «Nationalzeitung» oznamuje z Kopenhágy, že dľa ta doslých zprávy sa tak zdá, že prevážanie anglických čiat cez kanál alebo celkom zastavili, alebo len vo veľmi malej miere pokračujú v prevážaní. Svojho času oznámené potopenie dvoch čaty prevážajúcich parníkov teda malo účinok. Ostatne aj premávka druhých lodí cez kanál sa značne zmenšila.

Potopené parníky.

Amsterdam, 19. marca. Z Hock von Hollandu oznamujú, že anglický parník «Leenwarden» na ceste z Londýna do Harlingenu, na štyri míle východne od majáka Maas trafilo torpedó nemeckej podmorskej lode. Sedemnať hláv mužstva prístavný čln zaviezol do Hock von Hollandu.

Plavebnej spoločnosti «York Steamship Company» prislúchajúce anglické parníky «Attocat» a «Lestris» prenasledovala nemecká podmorská loď, ale na vodách, ktoré patria Holandsku, prestala ich prenasledovať.

Frankfurt, 19. marca. «Frankfurter Zeitung» oznamuje z Londýna: Admiralita sdeľuje, že parník «Florian» o ktorom svojho času boli oznámili, že ho trafilo torpedó, tiež utonul.

Poriadky troch severných štátov proti Anglicku a Francúzsku.

Kopenhága, 19. marca. Agencia Ritzaua oznamuje: Proti Nemecku namerené uzavretia Anglicka a Francúzska ohľadom blokády dánsku, norvégsku a švédsku vládu primaly ku porade v Stokholme v záležitosti porobenia poriadkov na svoju obranu. Následkom tejto porady tri vlády anglickej a francúzskej vláde poslaly totožnú notu.

Zadovažujte predplatiteľov pre «Krestana!»

Dobíjanie Dardanell.

Nezdar Angličanov.

Carihrad, 15. marca. Dopisovateľ Wolffovej agentúry oznamuje z Čanaa Kalehu: Po prestávke, ktorá trvala za dva dni, v noci zo stredy na štvrtok sviedla sa prvá väčšia nočná bitka. Jedon anglický križiak a viac torpedových lodí zaviedly energickú palbu proti pevnostiam. Dardanoské svetlomety a mažiarové batterie začaly účinkovať, načo celý obzor bol samý plameň a zem v diaľke viac míl sa otriasla. Prvá srážka trvala za hodinu. O 2. hodine po polnoci boj sa znovu započal. Angličania poslali napred míny hľadajúce lode, aby svojim loďam cez pole mín prerazily cestu. Nastal krutý boj. Anglický križiak trafil výstrel z mažiara, načo križiak bol prinútený utiahnúť sa. Tri míny hľadajúce lode utonuly, ostatné chytré ušly bez toho, aby boli dosiahly svoj cieľ. Turci v tejto bitke neutrpely ztraty. Dardanoské svetlomety sú nepoškodené. Následkom úplného nezdaru tohoto nočného útoku vo štvrtok celý deň panoval pokoj, ačpráve bolo pekné počasie. Vnútorne pevnosti Dardanell sú nepoškodené. Znaky sohotného a nedeľného veľkého bombardovania odstránili. Dôstojníci a mužstvo sú výtečnej a dôverujúcej nálady.

Berlin, 16. marca. Vojenský zpravodajca «B. Z. am Mittag»-u sdeľuje z Dardanell: Po dôkladnejšom obzretí si vnútorných Dardanell vysvitne, že také marné bolo násilné bombardovanie Kilid ul-Bahru. Angličania so svojimi 354 faškými výstrelami, medzi nimi s nábojmi 38-centimetrových kanónov zapríčinili len nepatrnú škodu. Batterie ostaly úplne nepoškodené a ani jedon človek nebol ranený.

Výsledok 25 dní trvajúceho dobíjania.

Carihrad, 17. marca. Časopisy ustálujú, že dobíjanie Dardanell, ktoré trvá už 25 dní, až dosiaľ nevedlo k žiadnemu výsledku.

Bombardovanie Dardanell zastalo.

Berlin, 17. marca. Z Athén oznamujú, že nepriateľské flotily pre ťažké porúchanie viacerých lodí, ktoré zapríčinily turecké batterie, od dvoch dní nebombardujú Dardanelly.

Millionové klamstvo so súknom pre armádu.

Aj za riadnych pomerov, v pokojnom čase našli sa medzi obchodníkmi a priemyselníkmi nesvedomíť ľudia, ktorí nečestným spôsobom chceli si zveladiť svoj dôchodok. Z času na čas bolo aj predtým čítať o rozličných švindloch, ktoré kazily dobré meno uhorského obchodu a priemyslu. Patriční závratníci útočili na zdravie svojich spolublížnych falšovaním potravných článkov. A polícia mala neraz do roboty s ľuďmi, ktorí si v dusných, špinavých pivniciach zariadili dielne na syr, na med a iné rozličné články, ktoré potom posie-

alli na tržisťe. Počet týchto závratníkov rozmnožil sa v týchto kritických časoch. Podujali sa na lifrovanie pre vojsko. A polícia každú chvíľu chytil švindlerov, ktorí lifrujú smradlavý loj miesto čerstvej sviňskej masti, bakanče s papierovými podošvami miesto silnej kože, vojenské šaty z naničhodného súkna, vôbec ľudia, ktorí sa nechcú uspokojiť s poctivým dôchodkom, lež si švindlom chcú dôchodok rozmnožiť.

Keď každý statočný človek, každý poctivý a dobrý vlastenec s pajväčšou ochotou svedomite plní svoje povinnosti, hotový je prinášať všetky možné obeť, vtedy, ako sme to len pred niekoľko dňami zkusili, nesvedomíť a z každého šlachetného citu vyzlečení liferanti, nerozmýšľajú nad iným, len jako by si mohli čím viac dôchodku nahnať do vrečka. Je to hrozné, čo všetko vstave sú vykonať. Že ich každý jemnejšieho citu človek odsúdi, že ich pokračovanie vzbudí všeobecné rozhorčenie, že každý poctivý človek s opovržením rozpráva o hnusnom skutku, to švindlerov neprekáža, aby svoje ziskuchtivé kúsky ďalej prevádzali.

Všeobecným záujmom je, aby naši vojaci na bojisku čím lepšie boli vystrojení a zaopatrení. Toto je to najmenšie, čo s celým právom žiadať a očakávať môžu tí, ktorí zápasia s mnohými nesnádzami, vystavení sú stále tisícim nebezpečiam, ktorí prinášajú ťažké obeť, aby útoky nepriateľa odrazili. A vtedy sa najdu nesvedomíť ľudia, ktorí svoju ziskuchtivosť nasýtiť chcú oškodením chrabrých vojakov. Podujali sa na lifrovanie a lifrovali bakanče s papierovými podošvami a šaty, ktoré sa za niekoľko dní rospadnú jako handry. Že naničhodná zaobuv, naničhodný odev nakoľko ohrozuje zdravie a následkom toho bojaschopnosť vojakov, to netreba bližšie vysvetlovať ani odôvodňovať. Človek sa zhrozí nad tým, že sa najdu nesvedomíť ľudia, ktorí nemyslia na takéto smutné následky.

Na počiatku vojny bolo rozchýrené, že u zajatých Rusov našli konservné nádoby, ktoré byly naplnené popolom a pieskom miesto mäsa. Zhrozili sme sa nad touto korrupciou. Lutovali sme cudzích vojakov. Či teda nemáme päsťe stískať, keď teraz vidíme, že hnusní liferanti i pre easích synov a bratov za drahé peniaze lifrujú nielen bakanče s papierovými podošvami, lež aj súkno na odev, ktorá, keď ju vojak dva trikrát obliekol, rozpadne sa ako pavučina. O millionovom klamstve so súknom pre armádu podávame nasledujúcu zprávu:

Na vyzvanie vojenskej vrchnosti hlavnomestská polícia zatkla Bélu Kohna a Bélu S. Váradího, obchodníkov so súknom, ktorí pri lifrovaní súkna vojenský ärar značne oškodili. Vojenská vrchnosť totižto zbadala, že z lifrovaného súkna ušitá uniforma sa veľmi skoro roztrhá, lebo lifrované súkno je zlej jakosti. Pomocou rozličných agentov pokúpili to najhoršie súkno v rozličných fabrikách, pravda za fačku, ba aj tkanivá zhotovené pre ženské šaty dali prefarbiť na popolavo a z tohoto tkaniva dali potom šiť vojenské nohavice a blúzne. Keď polícia mala v dosť dôkazov, proti švindlerom zaviedla vyšetrovanie.

Polícia šudierov zatkla na základe 372. §. trestného zákona, znejúceho o zločine spáchanom proti vojenskej sile krajiny. Nad šudiermi súdiť bude teda vojenský súd. Pri vyšetovaní Béla S. Váradi vyznal, že spolu so svojimi súdruhmi najal viac agentov, ktorých veľmi dobre platili a ktorých úlohou bolo zadovážiť čím viac súkna. Agenti rozbehli sa na vidiek, aby tejto úlohe zodpovedať mohli. Následkom toho kompromitovaní sú viacerí vidiecki kupei so strižným tovarom, preto prekutali aj sklad Bélu Kohna v Prešporku a zhabané súkno odviezli na hlavný kapitanát. Prešporský policajný kapitaň Kutschera prišiel do Budapešti a tu od hlavného kapitána dostal ďalšie úpravy. Medzitým tajní policajti ďalej pátrajú po zločincoch. Doteraz zatknutí boli: Béla Váradi, Béla Kohn majiteľa súkenných skladov v Budapešti, Eugen Taubes, obchodník so súknom z Mármaroszigete, brat advokáta dra Heinricha Taubesa, ktorého pre lifrovanie bakančov s papierovými podošvami už predtým zatkli, potom Mikuláš Ligeti predtým Grünfeld a Desider Váradi, budapeštianski kupei so strižným tovarom.

Stále vzrastá počet podozrivých ľudí, ktorí klamali s vojenským súknom. Následkom toho polícia zatkla niekoľko obchodníkov so súknom, ktorí mali doteraz dobré meno. Klamstvo páchali rozličným spôsobom. Podujali sa lifrovať dobré vlnené súkno, za ktoré vyjednali 10 a 13 korún, ale lifrovali bavlnové tkanivo, ktoré sotva stojí 3—4 koruny. Takto to robili Béla S. Váradi, Dávid Váradi, Mikuláš Ligeti a Eugen Taubes. Len jeden jediný Taubes lifroval 1,600.000 metrov takejto látky, môžeme si predstaviť jako zarábali, keď pri každom metre zarobil 7—9 korún. A takto zarábali aj jeho spoločníci. Prešporský kupec Béla Kohn zas tak švindloval, že miesto predpísaných 136 centimetrov súkna upotrebil 135 centimetrov, takto pri jednom millione metrov usporil 10.000 metrov, za ktoré pravda dostal zaplatené. Pätnásť obchodníkov lifrovalo súkno pre vojsko. Poneváž každý liferantpovinný je plombou označiť kusy, ktoré lifroval, polícia ľahko môže ustáliť, že ktorí švindlovali. Dalej predviedli aj veľkoobchodníka Ladislava Neumana, súčasne prekutali mu byt a sklad a shabali niektoré obchodné knihy a vzorky súkna. Neuman lifroval 70.000 metrov súkna po 8.50—11 korunách, krem toho lifroval 30.000 onúc. Vyslúchli tiež aj Edmunda Szásza, šéfa firmy Ludvik Schwarz a spol., potom Bartiera, šéfa firmy Galantai a spol., obchodníka Desidera Hechta a Artura Pártosa. Všetkých menovaných, jako aj agenta Bélu Faragó, ktorý lifrovanie sprostriedkoval, polícia zatkla. Z času na čas dostáva zprávu o priebehu. Chýry o odhalenom šudierstve vzbudily všade trápnu sensáciu a veľké rozhorčenie. V občianskych kruhoch hlavného mesta zavedený je pohyb, aby občianstvo na ľudovom shromaždení demonštrovalo proti tým mestským výborníkom, ktorí sa klamstva dopustili.

Zavedené vyšetovanie v klamstve so súknom pre

armádu rozšírilo sa na každého, kto prišiel do podozrenia, že má nejakú účasť v hnusných švindloch. O priebehu vyšetovania dosiaľ ešte niet podrobných zprávy, lebo polícia v záujme úplného zdaru vyšetovania svoje dosavadné výsledky nepodáva verejnosti. A takto je to aj v poriadku, lebo rodiny zatknutých robia všetko možné, aby svojich vyslobodili. Dosiaľ polícia zatkla desať osôb, medzi ktorými sú boháči, ba najde sa medzi nimi aj millionár. Menujú sa: Váradi Sándor Béla, Kohn B. Béla, Ligeti Miklós, Váradi Dávid, Taubes Jenő, Neumann László, obchodník na Calvin-téri, Pártos Artur, Hecht Desider, Szász Edmund a Faragó Béla. Pokrevní zatknutých i sami i pomocou advokátov všemožne usilovali sa vyprostredkovať poľahody zatknutým a poshovárať sa s nimi, ale vyšetrujúci policajní kapitáni každý potyk so zatknutými prísne zakázali a vôbec prístup týchto sprostredkovateľov ku sebe znemožnili. Faragó Béla bol hýbajúcou silou v ťažkom klamstve. Zvedel, že ministerium bude potrebovať súkno, načo u kupcov Váradiho, Hechta a Pártosa vzal si opciu na súkno a potom sa vzdal opcie, keď od každého tohto kupca dostal istý obnos, ktorý spolu obnáša asi 100.000 korún. Podobne ďalej vedie sa prísne vyšetovanie proti tým kupcom, ktorí lifrovali vojsku naničhodné súkno. Tu siaha klamstvo na milióny. Vojenská kommissia v jednom sklade prezrela pozostalé súkno, ktoré zatknutí kupei lifrovali a zistila, že je to cele zlé pamukové súkno.

Čoho sa zatknutí najviac boja, to sa už stalo. A síce rozhodnuté je, že v záležitosti klamstva so súknom súdiť bude vojenský súd. Po skončení vyšetovania švindlerov so súknom a ich kompanov polícia odovzdá vojenskej súdovej vrchnosti, ktorá v krátkom čase vynesie výrok nad nimi.

Výhlady jarnej vojny.

Spolupracovník v Christianii vychodiaceho časopisu «Aftenposten» zaoberá sa s tou otázkou, že ozaj aké výhlady môžu mať bojujúce strany v jarnej vojne. Isté je, že sa tak mocnosti trojitej dohody, jako i strednoeuropskí spojenci veľmi pripravujú ku blízkej jarnej vojne a všetku svoju silu obracajú na to, aby si vynútili víťazstvo.

Francúzi — hovori zpravodajca menovaného časopisu — ufajú sa tomu, že svoju armádu do jary s veľmi veľkými posilami budú môcť zväčšiť. Ich noviny píšú, že trištvrte milliona nových vojakov chcú poslať do ohňa. Isté je, že francúzske vojenské vodcovstvo, jestli sa so zdarom chce pustiť do boja, musí utvoriť nové formácie a aj veľké medzere už jestvujúcich formácií vyplniť. A keď sa vec takto má, tak sľúbených trištvrte milliona vojakov potrebné je ku vyplneniu medzier a nie ku utvoreniu nových formácií.

Mimo vopred oznámených troch štvrtí milliona vojakov — ak ich bude v skutočnosti a nie len na papieri — Francúzsko už sotva môže hodiť na front

nových vojakov. Klassu roku 1914. po štyri týždňovom výcviku už poslali na bojište, klassu roku 1915. už povolali k službe a teraz ju abrichtujú a klassu roku 1916., teda 18 ročných mladíkov tiež už povolal pod zbraň francúzsky minister vojny. Táto «armáda mladíkov» bude už armádou veľmi podriadeného stupňa. A ďalej čo urobí Francúzsko? Veru — poznamenáva spomenutý časopis — veru sa s ústrednými spojencami sotva bude môcť s výhľadom na zdar pustiť do boja.

Z armád štátov trojitej dohody Ruska, Anglicka a Francúzska, iste ruská armáda je najmohutnejšia. Ruská armáda bola nádejou trojitej dohody, ačkoľvek odtedy, odkedy teóriu «parného valca» (ruskú armádu) stíha nezdar za nezdarom, tieto nádeje trochu klesly. Človek by si mohol myslieť, že obrovské Rusko zpod zeme môže brať milliony ku utvorovaniu nových armád, ale v skutočnosti je to celkom ináč. Isté je, že Rusko má veľkú rezervu, ale nemá ani dôstojníkov, ani poddôstojníkov, ktorí by voje viedli. «Ruskij Invalid» len tieto dni písal, že čas vycvičenia ruských dôstojníkov v štyroch mesiacoch ustálili, vzhľadom na nedostatok dôstojníkov.

Mimo vnútorných chýb ruskej armády ešte i druhá okolnosť padá na váhu pri posúdení toho, že Rusko nemôže poslať do boja nové millionové armády. Nemá zbrane a kanónov. Ruské dielne na kanóny nie sú v stave nahrádzať ani tie kanóny, ktoré ruská armáda utratila a ktoré sa pokazily. Rusko na dovoz zbrane a kanónov sotva môže rátať, ak len nie z Japonska alebo z Ameriky. Lenže tieto zásielky už i pre ťažkosti dopravy sotva môžu prísť do ohľadu.

Rusko ku jarnej vojne môže vystaviť jednu alebo najviac dve nové armády a vojenski odborní znalci hovoria, že týchto nových vojakov ztvrda môže byť vyše polmilliona.

Naproti tomu ústredné mocnosti, Nemecko a Rakúsko-Uhorsko majú ohromné rezervy. O veľa viac ako Anglicko, Rusko a Francúzsko spolu.

Druhé obliehanie Przemyslu.

Rusi dňa 12. novembra minuleho roku boli notová s druhým obkolesením przemyslskej pevnosti a započal sa vzájomný delostrelecký boj predbežne na oboch stranách s malou horlivosťou. Len v posledné dni novembra sa podujala hlavná rezerva pevnosti pod vedením podmaršalla Tamášyho ku vytrhnutiam z pevnosti. Podmaršall Tamášy už i počas prvého obliehania Przemyslu jako hlavný veliteľ pechoty bral veľký zástoj a historia vojny tak ho bude spomínať, jako pomocníka generála pechoty Kuzmaneka.

Vytrhnutia z pevnosti počnúc od toho času sa častejšie opakovali. Prvé byly spojené s malými ztrátami, lebo sa Rusi nepúšťali do vážnejších bojov. V záujme pevnost brániacej armády stálo, aby bližšie ležiace oporné body Rusov očistila a zaujala a tejto

svojej vôle vždy bez výnimky získala platnosť. Pri týchto útokoch obrovskú postavu podmaršalla Tamášyho vždy videli v prvých radoch a podmaršall jako vojak i jako vodca rovnako vynika.

Generál pechoty Kuzmanek 10. decembra z bezdrôtového telegrammu sa dozvedel, že jedna naša armáda z údolia rieky Latorcy napreduje na sever a že vždy viac územia zaujíma. Týmto prekazili Rusov v tom, aby ďalšie vojenské sily mohli vtrhnúť ku Limanovej. Przemyslská miestna posádka porozumela dôležitosť okamženia a urobila všetko možné, aby nepriateľské sily zamestnávala. Obliehaná vojenská sila od 12. do 15. decembra opakovala vytrhnutia z pevnosti a zvlášte 7. honvédskejší pluk veršecký pod vedením podplukovníka Molnára sa vtedy vyznačil a zaujal Ruské posície jednu za druhou. Obliehaná armáda dosiahla svojho cieľa, naša armáda pri Limanovej vydobila skvelé víťazstvo.

Po ťažkých hodinách nasledovali tiché chvíle. Slabý delostrelecký boj trval ďalej, hádam preto, lebo Rusi ešte ani vtedy nemali ťažkých mažiarov, alebo preto, lebo im chýbalo strelivo. Dňa 19. decembra, dľa ruského kalendára v deň Mikuláša, nepriateľ slávil veľkú slávnosť. Aj naše predné stráže počuly ruskú hudbu. V noci so pár, vari radšej spitých než smelých ruských vojakov chcelo si zaslúžiť kríž sv. Juraja a v skupinách po štyristo, po päťsto chlapov pokúsili sa o útoky pozdĺž rieky Viary. Vec za 4—5 minút bola vybavená.

Vtedy naši vojaci zajali jedného ruského poštového kočiča, ktorý viezol listy do nepriateľského tábora. Veliteľ pevnosti prirodzene prečítal listy. Najzaujímavejším medzi nimi bol list jedného ruského rezervistu, ktorý písal asi nasledovne :

«Ženička moja drahá! Bol som v Karpátoch a odtiaľ priviedli ma pred Przemysl. Toto je nesmierna pevnosť, ktorá má veľa kostolov a troch biskupov. V kostoloch celý deň horia sviece. Veliteľ zámku je opravdový obor (Tamášy), niet tej gule, ktorá by ho zabila. Hladujeme a ustavične sa trasieme od bázne pred rakúsko-uhorskými delami. Včasne rano a pozde večer trafujú nás ich gule. Nikdy nebudeme vstave zaujať toto mesto, lebo przemyslská Bohorodička je mocnejšia ako čenstochovská a každú noc traja biskupi sa modlia ku nej...»

Vianočné sviatky všetky čaty a ústavy pevnosti pobožne a s radosťou svätily. Všade byly postavené vianočné stromky. Rusi poslali nesčíselné množstvo tlačných listov tohto obsahu :

«Hrdinským obrancom przemyslskej pevnosti viňujeme veselé vianočné sviatky. Sláva na výsostach Bohu a na zemi pokoj a blaženosť ľuďom... toto je najúprimnejší viňš dôstojníkov a všetkého mužstva delostreleckej brigády č...»

Cez Vianoce Rusi ani raz nevystrelili. V zámku huslista Bela Várkonyi usporiadal koncert v prospech dobročinného cieľa.

Rusi ani na Sylvestra nemýlili sviatočnú náladu. Pevnosť brániaci uzavreli, že sa Rusom za takéto šľachetné držanie odmenia a že ruské Vianoce ani oni nebudú mýliť. Ba naši vojaci ruským predstrážam darovali malé vianočne stromčeky s jablkami, orechami a — s jaderniciami. Ruske presdráže prišli pre vianočné dary a naši chlapi ani na jedného nepálili. Pred večerom dňa Sylvestera dľa ruského kalendára od Mosčiska priletel ruský vetroplavec a hodil tri bomby, ktoré spadly v lipovickej hore a neurobily škodu. Dosiaľ ani jeden náš vojak nebol ranený od bomby ruského vetroplavca, ale jednu matku, ktorá so štyrmi dieťkami obedovala pred svojou chalupou, jedna takáto bomba roztrhala na kusy. Deň 12. januára bol bielym dňom : ani naše, ani ruské kanóny ani raz nezadunely.

V deň ruského Nového roku ruskí dôstojníci so zástavou parlamentára prišli k nám a srdečne nám ďakovali za pokoj, ktorý sme cez ruské sviatky pevnosť obliehajúcej ruskej armáde poskytli. Spýtali sme sa ich, či onedlho bude už pokoj. Jedon vodca deputácie jako zajatec chcel ostať u nás, ale naši dôstojníci odmietli jeho žiadosť, lebo parlamentára v žiadnych okolnostiach neslobodno zadržat.

Keď Rusi prvýraz boli pred Przemyslom, bez dostatočnej delostreleckej prípravy pokúsili sa o násilný útok na pevnosť a vtedy — dľa ich vlastného soznania — utratili sedemdesiatisíc chlapov. Tak sa zdá, že od tohto vytrezvely, preto sú teraz už taktičnejší. Vo veľkom kruhu sú rozložení táborm okolo Przemyslu, pred každým vytrhnutím našich z pevnosti cúvnu a ak sa pustia do boja, toto robia len silami horšej jakosti. Od novembra dosiaľ len tri granáty padly do pevnosti. Teda sa tak zdá, že úmyslom Rusov je vyhladovanie Przemyslu.

Veliteľ pevnosti iste rátal i na túto možnosť. My, občania, nevieme koľko mužov počítuje posádka Przemysla. Pred vojnou na každý kvadrátny meter priestora pevnosti ráтали jedného pešiaka a priestor veľkého zámku okrúhlym počtom obsahuje päťdesiatisíc kvadrátnych metrov. Ku tomuto treba prirátat delostrelcov, jazdcov a telegrafové a technické čaty. Teda dľa všeobecne známych pravidiel počet miestnej posádky Przemyslu možno šacovať asi na šesťdesiatisíc chlapov. Že či je tento počet v tomto zvláštnom páde väčší alebo menší, to nevieme ustáliť. Mimo tohto aj kone potrebujú miesto a zaopatrenie a ani na tisícpäťsto zajatých Rusov neslobodno zabúdať.

Dôstojníci a mužstvo pevnosti zodpovedne válečným časom dostávajú nepomerne väčší plat a žold, ale sotva majú príležitosť ku ztroveniu týchto peňazí. So pár obchodníkov už dávno predalo svoj tovar a pomaly všetci zavreli obchody. Peniaze ztratily všetku hodnotu. Jedlo alebo mydlo za peniaze vôbec nemožno dostať, lebo len veliteľ pevnosti nakladá so zásobami a tieto zásoby vydávajú len vojenským kuchyniam. Kto chce vajcia, musí dať za ne múku, ryžu alebo

omastu. Tí obchodníci, ktorí predávajú šperky, hodiny a iné podobné veci, robia skvelé obchody, lebo im za tento tovar platia toľko, koľko len pýtajú. Takto potom títo obchodníci hovoria, že nikdy nemali toľko hotových peňazí, ako teraz.

Mimoriadne vzácnym a cenným článkom je mlieko, lebo je len málo kráv a mlieko obecané je chorým. Zdraví ľudia vôbec nemôžu dostať mlieka.

V kaviarňach panuje mimoriadne čulý život, pretože nepriateľ nikdy neútočí, najväčšia čiastka dôstojníkov nemá žiadnej roboty a preto dôstojníci celý čas trávajú v kaviarni pri billiarde alebo pri šachu. Billiardy sú strašne zodrané. Ľudia pijú čaj s rumom, čiernu kávu s hustým mliekom a ku každej šialke dostanú tri drobné kocky cukru. Komu neni dosť toľkoto cukru, musí čakať, kým sa volakto smiluje nad ním a dá mu jednu kocku zo svojho cukru.

Následkom veľkej hojnosti peňazí na každej zábave, ktorú usporiadajú v prospech dákeho dobročinného cieľa, miestnosti zábavy sú nabité ľuďmi.

• Zavedujú sa zbierky pre vdovy a siroty.

Múry Przemyslu vzdorovite vypínajú sa do výšky, ich obrancovia veselo znášajú svoj osud. Z kazamat mnohí túžia za slobodným, sňahom zapadnutým poľom.

Przemysl následkom nedostatku potravín 22. marca padol. Naša monarchia bude povďačná týmto hrdinom, ktorí za toľko mesiacov smelo ostali na svojom mieste, aby jednu ruskú armádu pripúťali a ochromili.

CHYRNÍK.

Jeho eminencia kardinál knieža-primas Uhorska, arcibiskup ostrihomský dr. Ján Csernoch po krátkom sdržovaní sa v hlavnom meste v sobotu 20. marca vrátil sa do Ostrihoma.

Čanátsky biskup medzi ranenými. Čanátsky biskup dr. Julius *Glattfelder* minule navštívil nemocnicu budapeštianskej honvédskej posádky, v ktorej leží i jeden jeho kňaz, ranený na bojišti. Biskup shováral sa vlúdne aj s ostatnými chorými. Pri svojom odchode daroval nemenici 100 korún.

Biskup na kazatelni. Z Prešova píšu: V tunajšom biskupskom sídelnom chráme počas pôstu v každý piatok popoludní o 5. hod. osvietený gr.-katolícky pán biskup dr. Štefan Novák drží sv. kázeň.

Katolícka ľudová Jednota v Liptove. Veľkoberovská organizácia Kat. Ľud. Jednoty 28. februára vydržovala poradu. Administrátor Štefan Huray v svojej reči poukázal na to, jak veľmi je dnes potrebné, aby sa katolíci sriadili a Kat. Ľud. Jednotu podporovali. Prednášky byly i o tom: «Prečo je vojna?» a «Čo treba vedieť o kolere?»

Z kruhu vojenských kňazov. Z prešovského grécko-katolíckeho biskupstva novšie nasledujúci sú vymenovaní za skutočných vojenských kňazov: Štefan Szémán, radca sv. stolice, professor náboženstva na pre-

šovskom kráľ. kat. hlavn. gymnáziume, Jozef Szobota, košický prvý kaplán a katechéta a Emil Midlik, duchovný košického štátneho popravujúceho ústavu. — Z ostrihomského arcibiskupstva počas vojny doteraz k vojenskej kňazskej službe poslali 31 kňazov.

Šematismus ostrihomského arcibiskupstva. Kňazský šematismus ostrihomského arcibiskupstva teraz vyšiel z tlače. Na čele arcibiskupstva od 1. januára r. 1913. stojí kardinál knieža primas dr. Ján Csernoch. Na území arcibiskupstva žije 2,197.827 duší, z ktorých je 1,589.674 katolíkov. V arcibiskupstve je 480 fár, 971 kňazov, mimo toho na území arcibiskupstva účinkuje 64 kňazov iných diecés. Kláštorov je 140, v ktorých je 590 mníchov a 2068 mníšiek. Klerikov je 273. Medzi kňazmi sú dvaja vysvätení a dvaja volení biskupi, 21 protonotárov a 9 prälátov. Ostrihomská kapitula má 22, prešporská 12 a trnavská 6 kanonikov. Najstarším kňazom arcibiskupstva je ostrihomský veľprepoš Franc Blümelhuber, ktorý sa narodil 12. januára r. 1824.

Hrdinská smrť jedného profesora. Z Prešova oznamujú: Valer Hulyák, profesor prešovského hlavného gymnázia, ktorý ako landšturmistský nadporučík súčastnil sa v severných bojoch, koncom februára zomrel hrdinskou smrťou.

Pre oslepnutých vo vojne knieža Tasilo Festetich obetoval 1000 korún.

Pozdrav z Przemysla do Spiš. Magury. Velkolipníckí obyvatelia Mikuláš Jurčák, Štefan Stanko, Ján Labant a Vazul Bočkay na jednej zo 6. februára dátovej spoločnej karte po povetrnej pošte pozdravenie poslali svojim domácim z Przemysla, kde hrdinsky bojujú.

Vyznačenie Hindenburga a Ludendorfa. Nemecký cisár Vilhelm, maršalla Hindenburga a podmaršalla Ludendorfa, ktorí už majú rád pour les mérites, ku tomu rádu z príležitosti zimnej bitky pri Mazurských jazerách vyznačil dubovým lístkom, čo je veľmi zriedkavým vyznačením. Podplukovník Hoffmann, pobočník Ludendorfa dostal domáci rád Hohenzollernov.

Spišské válečné dary. Z dôchodku novovesského druhého válečného odpoľudnia pre našich hrdinských vojakov, bojujúcich v Karpátoch zadovážili: 112 teplých košiel, 116 teplých spodných nohavíc, 319 párov onúc, 70 hrebeňov, 44 uterákov, 132 vreckových ručníkov, 36 náhrdelníkov, 50 kefiek na zuby, 5 strojov na strihanie vlasov, 12 kilov mydla, 1700 cigariet, 6 párov zápästkov, 5 párov štrimfiel a jednu teplú čapicu. Novovesskému Červenému Krížu spišsko-novovesský sporiteľný a úverný ústav dal 100 korún. Pre ranených a chorých vojakov, opatrovaných v rezervných nemocniciach obec Teplička dala 14 kor. 40 hal. hotových peňazí, osem a pol metr. centa zemiakov, 105 vajec, 9 kgr. slaniny, 1 kilo masti, 1 kilo masla, 34 chlebov, 2 kury, 1 plachtu, 1 košelu, jedny spodné nohavice a 7 metrov plátna; Jozefová Babik zo Smižan dala 10 chlebov, 145 vajec, 10 kgr. múky a 1 kgr. masti; Karol Schubert z Novej Vsi daroval 1 kysňu pomarančov a

2 košiky jablák. Kézmarskému Červenému Krížu kézmarský samopomocný spolok daroval 100 korún. Kézmarský všeobecný ženský spolok pre našich vojakov znovu dal 6 párov zápästkov, 4 teplé čiapky a 26 párov spodných nohavíc.

Hrdinský skutok pomocného notára. V Haliči počas jedného utiahnutia sa tri vozy nášho trénu ostaly v čiare ohňa. V jednom z vozov ležali dvaja ťažko ranení vojaci a na dvoch bolo dôležité lekárske náčinie. Lekár pluku osobne chcel ísť pre tie tri vozy, ale ho plukovník nepustil, lebo nevyhnutne potrebného lekára nechcel vystaviť nebezpečiu. Iglovský pomocný notár Štefan Szlavkovszky, ktorý jako hospodársky dôstojník bol pridelený ku pluku, dobrovoľne sa podujal na nebezpečnú úlohu. Bočnými cestami, v záplave gúl a a šrapnelov horko ťažko dostal sa so svojimi chlapmi ku trom vozom, ktoré napriek tomu, že vtedy Rusi ešte silnejšie strielali na to miesto, šťastne priviezol ku pluku. Veliteľ brigády, ktorý sa z jedného vrchu cez ďalekohľad prizeral bravúrnemu skutku Štefana Szlavkovszkého, vrele gratuloval hrdinovi a osvedčil sa, že ho naskutku bude odporúčať k vyznačeniu. Hrdinskému pomocnému notárovi tieto dni pripáli na prsá zlatý zásluhný kríž s korunou na stužke hrdinskosti.

Administratívny výbor spišskej stolice 9. marca vydržoval svoje mesačné zasadnutie. Stoličný hlavný lekár oznámil, že v mesiaci februári osýpky vystupily v 41 pádoch. Kolera, tífus a sypanice do toho dňa neboly oznámené. Lekársko-policajných pádov bolo sedem. Stoličný hlavný lekár ďalej podal zpravu, že zdravotný stav ľichvy bol prajný; objavil sa len koňský svrab v niekoľko pádoch. Obchod dobytčí stal sa zase čulejším. Cena zvierat nápadne poskočila. Na železnici odviezli do iných krajov Uhorska 257 kusov rožného statku a 37 ošípaných.

V ruskom zajatí. Vojenského kňaza Antona *Kertésza* — ako zo Zvolena oznamujú — počas konania kňazskej povinnosti zajali Rusi a odviezli ho do Lvova, odkiaľ sa mu po desiatich týždňoch podarilo ujsť. Kertész príjduc domov oznámil podžupanovi stolice zvolenskej, že sa v Lembergu sišiel s viacerými zajatými uhorskými vojakmi, medzi nimi s detvianskym pomocným notárom Štefanom Csernekom, s baňsko-bystrickým obyvateľom Jozefom Gyórfim, s hornomičinským obyvateľom Danielom Franciscym a s očovským obyvateľom Martinom Haverka, ktorých z Lembergu odviezli do Ruska.

Przemyselská povetrná pošta. Naši vojaci, ktorí bránia Przemysel, posledné časy často posielali domov pozdravy cestou povetrnej pošty, ktorá však na vzenie väčších a častejších poštových zásielok nebola zariadená a vozila len z tenuškého papiera zhotovené vojenské pohľadnice. Ministerstvo vojny teraz porobilo také poriadky, že zatiaľ, kým Przemysl bude obliehaný, vojenské dopisnice obsahujúce balíky zavesia na balóny a balóny s poštovými balíkami pustia do povetria. Ponevác je smer cesty balóna a miesto a čas, kde a kedy balón sletí na zem celkom neistý, preto mini-

sterstvo vojny nakladá každému, kto by takýto balón našiel, aby poštový balik skvačil z balóna a aby ho odovzdal najbližšej vrchnosti. Kto takýto poštový balón odovzdá vrchnosti, dostane 10 korún odmeny, ktoré mu patričná vrchnosť naskutku vyplati. Vrchnosť poštový balik odovzdá najbližšiemu poštovému úradu. O tomto nariadení ministerstva vojny minister vnútra v obežníku upovedomil vrchnosti.

Popravení ruskí špioni. Z Thornu sdeľujú, že pri Dabzyne na ruskej hranici pred pár týždňami zatkli dvoch Rusov: krajčírskoho tovaryša Viktora Fiduru a poddôstojníka Stanislava Marekhardta, lebo ich upodozrievali zo špionstva. Zatknutí Rusi povedali, že chceli ísť do Bombergu. Fidura pre vojnu nedostal prácu. Jedna žena mu poradila, aby vstúpil do služby špehušskej kancelárie vo Varšave, kde majú veľa peňazí. Marekhardt sa už zúčastnil vojny, v ktorej bol ranený. Keď ho z nemocnice prepustili, povedali mu, aby sa alebo vrátil na bojište, alebo aby ostal špionom. Marekhardt volil si toto posledné. Jeho a Fiduru poverili tým, aby vyšpehovali okolie Bombergu a Hohen-salzu. Vojenský súd pre špionstvo oboch odsúdil na smrť a výrok súdu onedlho i previedli.

Sbierka pre našich zajatých vojakov. Červený Kríž sriadil sbierku k ulaveniu trpkého osudu tých našich vojakov, ktorí sú zajatí v nepriateľských štátoch. Výsledok sbierky doteraz učinil 111.752 korún. Samé hlavné mesto Budapešť prispelo k tomu vznešenému cieľu desiatimi korunami. Správa rakúsko-uhorskej banky na ten cieľ uhorskému Červenému Krížu poslala tiež 10.000 korún.

Kresťanský svetový názor je blahonosný bez výmenky pre každého.

PODIVNE LACNÉ PLOTY!
Domáce dôroby!

Chraňte sa nepatrných napodobení!
Zriedkavej jakosti.
Velmi ľahko k upotrebeniu.
Chraňte sa nepatrných napodobení!

Nepočetné listy uznania dokazujú patentovaného
Hungária-pletiva z drótu
nedostiziteľnú zvláštnosť.

Dôrob z cínkovaného drótu. — Zabarviť netreba.
Cena štvorcovho metra od 32 hal. výšej.

K objednávaniu u vylučného dorabáťa:
Alexander Haidekker
Dielňa pletiva a plotov z drótu
Budapest, VIII., Űllői-ut 48/60. sz.
Výhodná, správna a rýchla výsluha. Obrázkový cenník franco zdarma.

Kurence na poly.

Čo naši z Haliče k nám dovandrovaní hostia nevymyslia? Najnovší ich kúsok je, že zakúpili na tisíce kuracích vajec, zaplavili okolie hlavného mesta a viaceré hornouhorské stolice, kde po obciach gazdinám vajcia nad podsádzanie ponúkajú pod tou podmienkou, že keď kvočky vajcia vyseďia a kurence sa vyliahnú, polovica kureniec patrí haličskému židovi, ktorý gazdine zdarma dal vajcia na prisadanie. Vyliahnuté kurence, keď podrastnú a súce sú na vymázenie, odobere a v hlavnom meste draho predá poľský žid.

Toto je skutočne nový spôsob židovského kšeftovania. Upozorňujeme preto naše gazdinky, keď buď v tejto alebo v akejkoľvek inej záležitosti do ich domu zavíta poľský žid, nech mu ukážu dvere.

Sijaci stroj

Na pohodlné malé čiastočné splácanie predáva
FRANZ BAUMGARTEN
Budapest, VII., Rózsa-u. 27.
Telefon József 33-72.

Oznamy prijíma administracia

„Kresťan“

BUDAPEST,
Szentkirályi-utca 28.

5 halierov

stojí poštová dopisnička, na ktorej môžete si pýtať môj hlavný 4000 vyobrazeniami ozdobený cenník, ktorý obsahuje bohatý výber osoznych v domácnosti potrebných článkov, darov a každému posle sa zdarma a franco.

Prvá dielňa hodin

JÁN KONRAD

c. a k. dvorný zásielca
BRŮX číslo 718. (Čechy.)

Echt nicklové vačkové hodinky K 4-20, 5.—. Strieborné K 8-40, 9-50. Nicklové budičky K 2-90. Hodiny s kukučkou K 7-85. Pendlové hodiny K 9.—.

Zasielanie s poštovou dobierkou. Zámena povolená, alebo návrat peňazí.

51 rokov v obchode, vyzkúmane dobrá osada na kosity.
Nikto nikdy nemal lepšej kosity, ako je naša

Bazilika zlato-kosa.

Nesľubujeme nebo a zem, každému ale, kto s dôverou obráti sa ku nám, pošleme takú trvanlivého ostria zlatú kosu, za ktorú nás požeňovať bude. Tieto kosity už od 50 rokov rozposielame najväčším pántvam a mnoho tisíc hospodárom. Zárukou dobre stojíme za každú kosu a nesopovedne zameníme zdarma. — Cena jednej „Bazilika zlatej kosity“ s poštovou dobierkou:

	70	75	80	85	90	95	100	110 cm.
Cena 1 kosity	2-20	2-30	2-40	2-50	2-60	2-70	2-80	3-20 kor.

Cena 1 kusa Bazilika diamantovej osielky 1-50 kor. Tak- j nikdy nebolo. Zvláštne upozornenie pre sbierateľov kupcov na kosity. Pri kúpe 10 kusov kós 1 kus posielame zdarma. Pri kúpe 30 kusov, zdarma posielame 3 kusy alebo jeden výborný 6 výstr. revolver alebo jeden opravde postriebrený metallový kríž. Prosíme na každý pád žiadať si náš veľký obrázkový cenník. Zdarma ho pošleme a každému spôsobíme s ním veľkú radosť. — K dostaniu v obchode: **Jozef Marosi a Syn.** Esztergom 15. číslo 51 ročná osada na kosv a veľké obchodné dom

Tlačou Stephaneum uđ. spol. v Budapešt, VIII., Szentkirályi-utca 28/a.